

T' escriu, m' aymía, porque lassa busca
Qui sas tristesas y dolors compregui;
Perque no incitin los seus planys y queixas
Riallas impías.

T' escriu, puig trova cert conhort suavíssim,
Al recordarte 'ls sufriments sens mida
Que 'l cor meu tasta cada jorn á dojo,
Més aguts sempre.

Perque, sens dupte, la tristesa mimva
Y fins dolsura en sa amargor s' escampa
Quan lo cor màrtre pot buydar sas penas
En la qu' estima.

T' escriu, m' aymía, puig comprens las mevas,
No perque n' hakis percebut més qu' altres,
Sino perqu' ellas s' han clavat més fondas
En ton cor noble.

Bé prou voldria remontarse en alas
De la lleugera abrasadora pensa
Per descobrir en las mansiones de gloria
Un pler que durte.

Mes ¿cóm possible pot sé' aixó en la vida
Quan jo voldria 'l pensament confondre
Puig si no goso, al menys, en las tenebras
No sofriria?

¿Quí, ma estimada, qui en lo mon se cuyda
Dels plors y queixas què als mortals ofegan?
¿Quí al trist no befa? ¿quí 'ls seus mals n' allunya
Si no es sa aymada?

Tu 'm pots comprendre perqu' estás ben trista,
Per quí l' aucella, que suspira y canta,
La mar que 's bressa, repeteixen sempre,
Sempre: ¡anyoransa!

¡Ay sí, sols ella! Y los recorts nos quedan
D' aquellas horas què per naltres foren
La primavera que lo pas va obrirne
Als frets què 'ns glassan.

Mes tal com l' hoste que cansat arriba
Mancantli roba, tremolant com fulla
Que mou l' oratje, y entumits los membres
Y 'ls peus sagnantli;

Consol bé troba en lo caliu qu' escampa
La viva flama qu' en la llar brilleja,
Hont lo recullen, perque ab més coratje
Fassi sa via.

Aixís nosaltres: dels recorts, aymada,
Que com anellas los instants uneixen,
Llur calor plácit cert alivi 'ns dona
Y nos anima;

Perque nos diuhen que tal com un dia
Las alegrías en los cors juntárem,
Avuy que ploran, los dolors y llágrimas,
Hem de confondre.

¡Adèu, m' aymía! Si jamay llegeixes
Aquestas ratllas que ma pobra ploma
Ha escrit molt trista, per no ser possible
Que á tu 'ls envihi,

En los jorns pensa tant y tant felissos
En que 'ls teus llavis ab los meus juntavas
Com si formessin una sola fulla
D' un clavell verge.

Recórda'ls sempre: en son caliu, com l' hoste,
Trobarás, nina, cert consol suavíssim,
Perque ab ell mimva la fredor que 'ns deixa
Trista anyoransa.

Recórda'ls sempre; mes avuy juntemne
Dels cors que sagnan las plantentas queixas,
Tal com llavoras confonguérem, nina,
Nostras venturas.

JOSEPH M. VALLS Y VICENTS.

L' ÚLTIM MESTRE ESPASER

EN JAUME RENIU Y XURIACH

Es en veritat de planyer veure com van desapareixent, una per una, las pedras que ja no forman avuy mes que las ruinas de la grandesa de nostres antichs gremis. Y ho es tant mes, quan escorcollant los arxius dels que encare quedan, hont l' home estudiós creu trovarhi un dato pera la Historia de nostra industria, ó de nostras celebradas costums, sols los sastres que deixa la ignorancia, junt ab una economía avara, á forsa d' esser mal entesa, s' ofereixen á son pas.

Desgraciadament hem conegut aquesta veritat en la visita feta últimament á la major part de gremis de nostra ciutat, motivada per la Exposició d' arts suntuarias. Tot lo que podia constituhir avuy lo curiós y preuhat museu de cada un d' ells, ó s' ha mal venut, ó una ma, pot ser menos criminal que cuydada dels nostres tressors, se n' ha apoderat, ó be lo qu' encara 'n queda jau en lo mes complert abandono y próxima desaparició.

Es en va que 's busqui en ells un inventari y si s' hi trova no passará de esser escrit. Aixó mateix es lo que observayam ab En Jaume Renu y Xuriach, últim mestre Espaser, (ja que ab la seva mort ha desaparegut lo Gremi dels espasers) breus dias ans d' abandonar aquesta vida; y com se vulga qu' era en Renu un bon catalanista, y que ab son talent y son treball havia sostingut honrosament lo nom que sempre conquistá la corporació dels qui ell ne fôu l' últim

hereu, 'ns permetem donar á la seva bona memoria alguns senzills datos, aprofitant la poch grata ocasió d' anunciar al aymants de nostras costums la desaparició d' un gremi que en son bon temps servava las mes curiosas, y ja oblidadas avuy per la poca importancia que generalment se dona al seu estudi.

En Jaume Reniu y Xuriach, nasqué á Barcelona y desde sa infantesa 's dedicá ab vera vocació al dibuix y al ofici del seu pare, Mestre espaser. En lo primer demostrá uns coneixements tant poch comuns que meresqué de la Junta de Comers, 'l que li confiés una classe d' aquesta assignatura que regentá durant vint anys. Moltes son las obras artísticas qu' ha deixat en los 81 anys qu' ha viscut: impossible recordarlas per lo estesas que están en museus particulars é iglesias de Catalunya y de molt lluny d' ella. No obstant, apuntem las següents, que no completan pas la llista que 'ns en havem pogut proporcionar.

Las creus processonals de Santa Maria del Mar, de San Jaume, San Ramon, (?) y altres; 'ls bericles del Pi, Bethem y San Cugat; 'ls relicaris de la Beata Joana, pera 'l convent de Santa Catarina; unas luxosas sacras per Sant Miquel del Port, y á mes li foren encomanats los adornos de metall daurat de las salas gotica y xinesca del *Palau real*, cremat darrerament. Tot aixó á Barcelona. Fora d' ella registrem: un bericle encomanat per la ciutat de Mataró; l'urna per las reliquias de Sant Just, per Vich; las Verónicas y la Corona de la Verge dels Dolors, per Manresa; 12 canalobres per Bons Ayres; credensa y sacras per Calatayut, y adornos del Sacrari, per Cuevas de Vera.

Com hem dit, no completan aquests objectes la llista que 'ns hem proporcionat, y deixa, pero de molt, d' esser complerta aquesta llista.

Sabem que darrerament un rich museu d' aquesta ciutat ha adquirit un Sant Sebastiá, de llautó, trevallat per en Reniu; no hem tingut la sort de véurel pero 'ns en han fet elogis.

La modestia d' aquest digne artista y catalá de bona mena, no volia donar cap importancia als travalls que de sas mans surtian, y aixís se compren que tant com havia treballat durant sa vida, llarga relativament, y activa com pocas, se trovi lluny de lo que han recullit sos hereus, pero aquests ben satisfets se trovan poguent explicar tot' una historia d' un trevallador incansable, d' un home honrat fins al extrem y d' un pare carinyós que sempre inculcá en ells las mellors virtuts.

Morí á 6 del prop passat Novembre.

FRANCISCO MANEL PAU.

BIBLIOGRAFIA

LOS COL-LOQUIS DE LA INSIGNE CIUTAT DE
TORTOSA, fets per MOSSEN CRISTOFOL DESPUIG, CAVA-
LLER.

ENCARIR la necessitat de que's desenterren las mil y una obras de literatura y d' historia catalanas, que inéditas ó en edicions introvables guardan arxius y bibliotecas, fora comensar la present noticia bibliogràfica per una banalitat de concepte. Dem gracias á tots los qui penetrats d' aquesta necessitat urgent treballan en la reconstrucció del edifici intelectual de la Catalunya antiga, obra tot just á comensar. Démlas especialment, com la ocasió ho demana als editors del manuscrit del cavaller Despuig, (no capellá, com pretengué per una mala intel·ligència un revister de Madrid), y al ilustrat P. Fita que 'ls hi suggerí la idea de publicarlos facilitántlosen una cópia.

Amenitat, ensenyansa literaria y ensenyansa històrica es lo que 'l lector trova en los *Col·loquis*. ¡Tal tinguessen totas las obras que 's publican!

Un dels atractius principals resideix en lo color de localitat y d' época pronunciat que ostentan. No es poch, efectivament, trovarse en plé segle xvi, en la ciutat de Tortosa, y trabar conversa ab gent castissa d' aquells temps: parlar ab ells de política internacional y de política nacional, arreglar la Espanya y la Europa ab la mateixa bona fé y sincera inocencia ab que un de nosaltres resol la qüestió d' Orient, v. gr:—proposar espedients dignes d' un Ciceró de club pera acabar ab lo poder temporal del Papa, en guerra allavoras contra Espanya; y quan ja aquesta materia está prou espremuda, mur-

murar una mica de si 'l Sr. Bisbe y 'ls canonjes se xuclan totas las rendas de la Iglesia y descuydan las atencions anexas á son sagrat ministeri, parangonant sa conducta ab la dels que avans hi havia,—de qual comparació es inútil dir que son los presents los que pitjor lliurats ne surten—y prodigant ab tal ocasió noticias estadísticas curiosíssimas sobre dits serveys y ditas rendas. Y després, deixant estar als capellans, fer gazetillas contra 'ls magistrats civils, dihent que si tals obras que s' haurian de fer no 's fan, y si tot es un escándol de lo malament que va, y sobre lo que s' hauria de fer pera que anés bè, just; just com nosaltres quan parlém de la Riera d' en Malla, ó fem quá darrera en Comas y Argemí contra la comissió de consums del Ajuntament. Pero ja hem estat prou á dins de la ciutat; surtim á pahir lo bon dinar que 'ls tres interlocutors s' han menjat en un dels inter-col-loquis, y 'ns embadalirém escoltant las explicacions que *Fabio, ciutadà*, 'ns dona pam per pam sobre la riquesa agrícola, pecuaria, minera, forestal, etc., del terme, sobre las diferents bestias y maneres de cassa y pesca, y altrás y altrás minuciositats ameníssimas que en lo lliure decurs del diálech anirán sortint, y que 'ns farán planye al acabar lo col-loqui sisé d' haver de deixar tant discretas amistats y de no poguer reanudar la conversa en los demés, que á judicar per lo final del últim, tindria *in mente* l' elegant escriptor tortosí.

Ni es aixó sol tot lo que té l' obra d' en Despuig. Son autor no tenia per única mira fer un quadro del *present* de Tortosa, sino además la principal de ferlo de son passat: del qual, usant de la ilimitada llibertat que consent la forma dialogada, retrau moltras y moltíssimas noticias, extretas ja de las obras d' historia general en aquell temps conegudas, ja de documents existents en los arxius de la ciutat, ja acudint á la font inestroncable de la tradició.

Sense desconeixe tot lo que la crítica històrica podria alegar sobre aquesta part dels *Col-loquis*, bé podém elogiar sense reserves la variada erudició del escriptor, que fan patent las citas d' autors consultats, com y també l' art ab que sapigué agruparlas y ferne atractiva la lectura: fent nostras, salvas las hipérboles d' estil, las alabansas tributadas á *de Podius* per los poetas Jaume Vidal y Pere Cerdá en los epígramas llatins que en cap dels *Col-loquis* reproduceix la edició que tenim á la vista.

La nota característica del estil històrich d' en Despuig es lo *tortosinisme*. Coneixiam un tortosí que ni era espanyol ni catalá; era tortosí: entussiasta patriota d' una rassa que 's va perdent, y que té en los fills de Tortosa molts exemplars. Llegint los *Col-loquis* se veu clar que aquest sentiment es dels que s' han trasmés per herencia. Pero en en Despuig lo tortosinisme, com de persona ilustrada y discreta, estava templat per una gran dosis de catalanisme. Sí, catala-

nisme, y en la acepció moderna contemporánea d' aquesta paraula: lo catalanisme dels qui veyent la llengua, la historia, la tradició, fins lo nom de sa pátria més genuina, quan no vilipendiats per la malícia, l' orgull ó la enveja, enfosquits en la boyra d' una omissió intencionada y sumergits en lo passat y en lo present d' una altra entitat històrica á quí, no 'ls mérits sino la roda de la fortuna han enfilat més enlayre, bregan y s' esforsan pera tráurels á flot, y des- pertar l' orgull y l' amor propi y la dignitat, tots aquells sentiments que fan que 'l perseguit de la fortuna aixequi 'l cap ab la altivesa que inspira la conciencia del valor propi, y rumbeje 'ls pellingots de sa pobresa honrada entre 'ls brocats y arminis de la insolencia afor- tunada y vencedora. Aixó que dihem aquí en inflat retòric ho deya en català l' any 1557 lo cavaller Despuig. ¡Quín catalanista n' hi havia! Figuréuvos una glosa seguida y diversificada d' aquell mag- nífich romans de la poetisa gallega donya Rosalía Castro de Mur- guia, que coneixerán la major part dels nostres lectors, y hont diu que tots los *castellanos de Castilla* y tota la Castilla entera no valen un brí de la herba dels prats de Galicia.

Lo catalanisme d' en Despuig no es sols ofensiu, sino defensiu, com se veu per lo col-loqui quint destina á vindicar á Catalunya de las malas notas que d' alguns havia merescut per la guerra sos- tinguda contra 'l rey D. Joan II ab motiu dels greuges inferits á sa constitució foral en la persona del Príncep de Viana. Es aquest un dels col-loquis més interessants de la obra, á lo ménos pera 'ls que no som fills de Tortosa. Pera 'ls que ho sian, no desmereixen los restants.

Es obra, en resúmen, la del cavaller Despuig, d' agradabilíssima lectura y de condicions literarias més que regulars: al afegirla al catàlech de las publicadas de la nostra literatura antiga, bé podém dir: benvinguda sia.

FLORS MARCIDAS, per FRANCISCO CATARINEU.—Versos d' un poeta que comensa á ferne, y que uneix á la inexperiencia de la edat los entusiasmes naturals en ella y la precipitació que 'ls es característica: heuse aquí las *Flors Marcidas*, que haurian estat més ben calificadas dihentlas flors que comensan á obrirse. Hi há en ellas lo que hi há en las obras de tot poeta que comensa. ¿Granará la espiga? Aixó es lo que no diu la colleccioneta del novell escriptor. Si una relativa facilitat de versificar y l' ayrós moviment d' algunas de las composicions fossen síntomas bastants pera un pronóstich, lo pronóstich fora favorable. De ménos n' han surtit bons poetas.

J. SARDÁ.

LA RENAISSANCE DE LA LITTÉRATURE CATALANE, per Mr. J. DE PETIT de la Biblioteca Real de Bruselas.—*Revue Générale*, Desembre, 1877.

QUESTOS dias lo mon catalanista s' ha vist agradablement sorprés per l' aparició en la *Revue Générale* de Bruselas, d' un extens article que ab lo títol de *La Renaissance de la littérature catalane*, hi publica Mr. J. de Petit, de la Biblioteca Real d' aquella ciutat.

Coneixiam l' importancia d' aquesta publicació periódica, sabiam que s' havia ocupat ab complacencia d' algunes de las manifestacions intellectuals d' Espanya, mes, en veritat, l' aparició del article á que 'ns referím, ha vingut á acreditar més aquell favorable concepte, ja que lo que principalment distingeix al escrit de Mr. de Petit es lo perfecte coneixement del assumpto que tracta, qualitat no molt comuna entre los estrangers que s' ocupan de nostras cosas, y una exactitut d' apreciació digna d' un verdader literat.

Nostre gust fora poguer traduhir en sa totalitat lo treball, mes com no 'ns ho permet l' espay de que disposém, procurarém tant solsament donarne una idea. Comensa ab una excursió històrica-literaria al passat de Catalunya, explicant l' origen de la llengua catalana pera la qual sosté lo nom de *llemosí*, (apreciació ab que no podém estar conformes per venir la qualificació de *catalá* ó *catalanesch* aplicada á nostre idioma ja desde que comensá á ser llengua literaria, çó es, per los autors del segle xiii). Entra després á donar una idea de son caràcter, fent notar la brevetat de sos mots, en comparació ab los de las demés neo-llatinas, y diu:

«Aquesta brevetat enclou certa rudesia, emperó dona á la llengua una energí sonora y una maleabilitat que 's prestan á tots los gèneros. Si no té culminants epopeyas, posseheix un gran nombre de llegendas graciosas ó terribles, de baladas saturadas d' una tristesia profunda y dolsa, d' un patriotisme ardent—pera Catalunya, sempre gelosa de son epíteto de rebelde—y, sobre tot, d' un sentiment religiós que domina á tots los del drama de la vida humana.

»Aqueixos poetas no son profetas humanitaris que substitueixen lo regne de l' *idea* al regne de Cristo; no erigeixen l' humanitat en Dèu, y llur inspiració no s' entortolliga en cataratas de metàforas ampulosas y buydas. Los romansos están plens de frescor, de veritable entussiasme, de grandesa original, flors boscanas de perfum sá y penetrant, ben diferentas dels fruyts migrats. é insípits de nostra poesia artificiosa.»

Dona després idea de la institució dels Jochs Florals, explicantne 'ls orígens y sa marxa progressiva, y parlant de la defensa qu' han fet de nostre mohiment intelectual, en sos dos aspectes literari é històrich injustament atacats per dos autors francesos, los Srs. Rubió y Balaguer y Merino.

Entra tot seguit á ocupar-se del volum publicat per lo Consistori, citant las composicions premiadas, y detinguentse especialment en *L' Any mil* y *Lo Romiatje* d' en Àngel Guimerà, *Anada á Montserrat* del Sr. Franquesa y Gomis, y en lo poema *L' Atlántida* de Mossen Jascinto Verdaguer, de las quals traduheix ab rara exactitut alguns fragments, que en lo poema es tota la balada de la Reina Isabel. Molts elogis, deduhits d' una certera crítica, tributa l' autor á totes aquestas composicions, com aixís meteix á la obra *Tradicions religioses*, de la Srta. Agna de Valldaura (Joaquima Santamaría) fentlos finalment extensius á aquesta Revista, que no pot menys de regraciárloshi ab tot lo cor.

Tal es, en lleugera indicació, lo treball del sabi bibliotecari de Bruselas, destinat, sens dubte, á contribuir á la propaganda de nostra literatura en las nacions extranjerass, y á formar, en lloch molt principal, al costat d' aquestas contínues provas de simpatía que cada dia nos están donant los literats de totes las nacions, fentnos oblidar ab ellas l' indiferencia d' alguns escriptors espanyols que han de menester que 'ls de fora casa vingan á donarlos lliçons d' ilustració y d' imparcialitat.

Per acabar excitarem á tots nostres autors á que procurin fer conèixer llurs obras á la Redacció de la *Revue Générale* ¹ segurs de que hi trobarán una crítica il·lustrada y un medi de ferlas conèixer en los principals centres literaris.

A. AULÉSTIA Y PIJOAN.

Barcelona, Desembre 1877.

¹ 149, rue de la Loi.—Bruxelles.

NOVAS

o dia 17 del corrent se celebrá en casa D. Salvador Armet altre de las reunions musicals que s' hi venen donant d' algun temps ençá, y en las quals se aplegan un triat nombre de jovens literats y artistas que saborejan las bellesas de la alta música, representada per los mes capdals mestres, Beethoven, Mozart, Haydn, Mendelhson, Bach etc. etc.

Lo dia á que 'ns referim se doná mes solemnitat á la reunió per commemorarse lo centenari de la naixensa de Beethoven. Lo programa, compost tot de pessas del gran mestre era escullit y aquestas foren executadas d' una manera acabada per los senyors Vaudrey (violí) Vidal (piano) y Armet (violoncello y piano) meresequent grans aplaudiments, en especial lo Trio n.º 6 op. 97 (adagio) que arrebatá al auditori.

En l'intermedi de la primera á la segona part se llegiren poesías catalanas dedicadas á la memoria de Beethoven dels Sres. Guimerá, Riera y Bertran, y castellanas dels Sres. Arteaga é Ixart, donant á conèixer lo Sr. Armet alguns fragments de sos *Recors de Beethoven* treball tant nutrit de datos com de atinadas consideracions artísticas. Com la execució de las pessas de música fou agradosa la lectura de las poesías que demostrá l' agermanament qu' existeix entre tots los que cultivant l' art senten admiració pera los grans figuras que en ell s' han immortalisat.

Sabem que 'l discurs d' entrada en la Reyal Academia de la Historia qu' á no tardar llegirá l' academich elegit novament, D. Fidel Fita, será notabilíssim com tot lo qu' escriu sa docta ploma. Segons noticias fidedignas, constará dit discurs de dos parts: 1.ª, *fets y escrits del bisbe y cardenal Gerundense D. Joan Margarit*; y 2.ª, *discussió de son sistema sobre 'ls aborigens d' Espanya*. Aquest tema, tractat per persona de tan vastíssima erudició y profons coneixements, fa preludiar l' éxit de tal treball, qual publicació Catalunya científica, espera ab delit.

Ha visitat nostra redacció lo primer fascicle de la *Revista di letteratura popolare* que dirigeixen los escriptors italians Senyors Pitré y Sabatini y se publica trimestralment á Roma. Lo sumari de dit fascicle es lo següent: «*Carolina Coronedi-Berti*. Appunti di medicina popolare Bolognese.—*Francesco Sabatini*. Saggio di canti popolari romani.—*Giuseppe Pitré*. Gesti ed insegne del popolo siciliano.—*Francisco Maspons y Labros*. El dia de difuntos.—*G. Ferraro* XVI canti popolari della bassa Romagna.—Varietá-Bibliografia.—Periodici-y Notizie per F. Sabatini.»

Celebrém l' aparició de dita Revista com utilíssima pera l' estudi de la literatura popular, en que hi prenen part escriptors tan competents com lo Sr. Maspons.

La Mañana de Madrid qu' en sa página literaria se distingeix per donar primacia als treballs dels escriptors catalans, ha publicat últimament la traducció castellana del article que 'ls Senyors Aulesia y Balaguer donaren á llum en esta *Revista* sobre *la Festa de Sant Pere en lo castell de Belloch*. Del últim de dits Senyors, ha publicat també dit periódich y reproduit lo d' esta Capital «*La Notaria*», la versió de la *Necrologia de D. Estanislau Reynals y Rabassa* qu' escrigué en catalá pera *La Renaixensa*.

En lo número corresponent al mes de Novembre últim, de la revista francesa *Polybiblion* havem vist ab satisfacció que lo distingit escriptor Senyor Compte de Puymaigre, tan coneixedor de literatura castellana com de la catalana, prepara la estampa d' una traducció del *Romancero* ilustrada ab notas, pera formar part de la

colecció titulada: «*Choix de Chefs-d'œuvre des littératures françaises et étrangères*». —També hi havem llegit, qu' un dels treballs mes notables que se han presentat en lo congrés de la «*Associació bretona*» celebrat á Savenay (Loire.—Inferieure) del 2 al 9 de Setembre prop passat, son: «*Les Sermons d' Olivier Maillard et de Saint Vincent Ferrier, par M. de la Borderie*». D' aquestos sermons, la «*Société des bibliophiles bretons et de l' histoire de Bretagne*», establerta á Nantes, ha publicat ja los de Maillard, ab una introducció, notas y bibliografia per dit Sr. de la Borderie. Esperém donchs, que promptament, farà lo mateix ab los del celebrat orador valenciá, quals dias finiren á Bretanya.

Dias passats los amants de las arts bellas acudiren á admirar y celebrar, en la botiga exposició del Sr. Parés, dos magnífichs paisatjes del pintor olotí senyor Vayreda. Altre pintor també olotí no tan conegut com en Vayreda, però artista de debó com ell, en Joseph Berga, ha enviat a la propia casa un quadro de molt mes xicas dimensions que 'ls de son compatrici, y d' assumpto axís mateix molt divers, ja qu' en ell lo principal son las moltas figuras que intervenen en l' assumpto ó acció. Consisteix aquesta en lo tendre y zelós afany ab que várias noyas pagesas d' un poble petit de la montanya guarneixen un altaret antich per devant del cual ha de passarhi la professó. Treballat ab amor, verdader y sentit, revela 'l quadro á que 'ns referím las envejables facultats qu' adornan á 'n Berga y que ressaltan en cada una de sas obras. Ab major entonació en lo colorit general y un xich mes d' estudi y de sobrietat, lo jove artista 's conquistarà, sens dupte, 'l bon lloch de que 's fa cada dia més digne per sa constancia y per la acertada direcció que imprimeix á son entussiasta amor á Catalunya.

Hem tingut lo gust de veure dos quadrets bellíssims, al oli, del jove pintor D. Miquel Carbonell, *La poesia y Una sortida de sol*.

L' ultim número de *La Academia*, publica una carta de D. Antoni Ros de Olano endressada á D. Joaquim Riera y Bertran fent grans elogis del renaixement catalá y acompanyanthi la traducció acabadíssima de dos poesias del Sr. Riera.

També hi hem llegit varis articles referents á Catalunya y entre ells un de D. Victor Balaguer, que á pesar d'esser ausent de nostra terra may se 'n olvida, titolat *La Noche Buena en Cataluña* y altre de D. Joseph Fiter é Ingles, *La cruz de Bagá*.

D. Frederich Renyé Viladot ha publicat traduhidas del grech al catalá las Odas de Anacreont.

S' han publicat las *Cartas á la dona* de D. Rosendo Arús y Arderiu, ab gravats d' alguns de nostres mes coneguts artistas.

Estant á punt de veure la llum dos nous periódichs catalans, *Lo gay saber* y *La veu del Montserrat*. Lo primer que ab molt bon éxit se publicá per los anys 1867 y 68 surtirá cada quinze dias formant setse planas; l' altra será setmanal y 'l deurem als catalanistas de Vich. Tots dos vindrán á defensar las ideas que ja fa set anys sostenim y á tots dos los desitjem veure en molts anys á nostre costat.

Ha sortit un tomet de poesías molt ben presentat de D. Joseph Lassarte ab lo títol de *Retalls*.

Tambe s' ha publicat lo calendari de La Campana plé de dibuixos humoristichs y ab la colaboració de alguns de nostres escriptors catalans.

Felicitem á D. Antoni Vilanova per lo triomf adquirít en lo certamen de *La Lluanera*. La seva alegoria de L' Atlántida es magnífica y 'ns mostra las galas de sa imaginació y de son clar talent.

La revista que veu la llum á Palermo ab lo títol d' *Archivio Storico siciliano* y qu' es l' eco de la *Società siciliana per la storia patria*, publica una bibliografia molt encomiástica de *Las Cortes Catalanas*, dels Srs. Coroleu y Pella.

També lo *Polybiblion*, revista bibliográfica universal, fa molts elogis de las *Tradicions religiosas de Catalunya* de D.ª Agna de Valldaura, y dels articles *Lo mon invisible en la literatura catalana* de D. Gayetá Vidal y Valenciano, que publicarem en LA RENAISSANCE.

Hem rebut un folleto, esmeradament estompat, que conté 'l treball publicat en francés per nostre amich l' erudit escriptor D. Andreu Balaguer y Merino ab lo títol de: *Un document inédit relatif á la Chronique catalane du roi Jacme 1.er d' Aragon*, qu' insertá la *Revista de llenguas románicas* de Montpeller. Lo treball, com tots los de son autor, está nutrit d' interessants datos referents á la historia bibliográfica de la célebre *Crónica*, termenant ab lo document que forma l' objecte del estudi, del qual se deduheix la existencia en l' any 1371 de la indicada obra, en l' arxiu del Palau real de Barcelona, ab lo següent comensament ó rúbrica: «*Aquest es lo comensament del prólech sobrel libre que feu el Rey en Jacme per la gracia de Deu Rey d' Arago e de Malorcha e de Valencia comte de Barcelona e Durgell e senyor de Montpeller, de tots los feyts e de les gracies que nostre Senyor li feu en la sua vida.*»

Lo folleto del Sr. Balaguer, al mateix temps que vé á afegir un nou y eloqüent dato als moltíssims que proban ésser lo Rey Conqueridor lo verdader autor de la *Crónica*, es una mostra de la consideració y benevolencia ab que acull la «Societat pera l' estudi de las llenguas románicas,» los treballs dels autors catalans, puig que expontáneament ha costejat lo tiratge apart de dit treball, y graciosament n' ha fet ofrena á son autor d' un número regular d' exemplars.

Lo distingit escriptor siciliá Sr. de Martino ha rebut del director de la notable *Rivista Europea* de Florencia, l' encárrech de publicarhi mensualment una revista del moviment literari catalá. Es excusat fer notar l' importancia que aixó donará á nostra literatura y per lo tant la conveniencia de que tots los autors se servescan remetre un exemplar de las obras que hagen publicat en lo present any y vagen publicant en lo successiu, al indicat escriptor, qual direcció es la següent: Sig. Mattia di Martino. (Italia). Noto (Sicilia).

En la exposició d' objectes artístichs del acreditat establiment del Sr. Parés hem pogut veure eixos dias, destinat á la exposició de Madrid, un quadro de grans dimensions del Sr. Masriera (D. Francisco), representant un *Retrato*. L' execució es excelent, sobre tot en las robas; y 'l conjunt, á més de ser sumament rich, es molt artís-

tich. Lo Sr. Masriera (D. Joseph), hi té exposats també tres paisatges, destinats al mateix punt, de molt bona impressió tots, sobresurtint entre ells, un intítulat *Estany de Rubió en la tardor*, (*Llabaneras*), per lo ben disposat del siti y l'alegría, distinció, justesa y carácter en tots los tons.

No podém passar sens esmentar una aquarela del Sr. Moragas (D. Tomás), intítulada *La Convalescencia*. Assumpto diviníssimament portat, vegentse un gran treball en tots sos més petits detalls.

Tots eixos quadros, destinats á Madrid com ja hem dit, creyém causarán un gran efecte en dita exposició, y 'ls catalans hi obtindrán merescudas recompensas.

Felicitem de tot cor á dits artistes per lo bon lloch en que deixarán á Catalunya.

Lo ja moltes vegades llorejat compositor D. Claudi Martínez é Imbert, acaba d'obtenir un altre premi á Valencia consistent en una *lira de plata*, oferta per l'Ateneo á la millor composició religiosa:

A fi de proporcionar treballs importants á la publicació, y alhora estimular als prosistas catalans, LA RENAIXENSA obra 'l següent:

CERTÁMEN LITERARI.—Se concedirán tres premis de 200 pessetas cada un, als autors dels tres estudis més importants que tingan d'extensió al menos unas 50 planas de la Revista, y quals assumptos se deixin al enter arbitre dels autors, essent preferits en igualtat de mérit, aquells que tingan més interés per los païssos que formen la Corona aragonesa.

Obtindrán accésits los treballs que 'n sian mereixedors.

Lo jurat se compondrá dels Srs. D. Marian Aguiló, D. Lluís Dòmenech y Montaner, D. Joseph Puiggarí, D. Joan Sardá y D. Gonzalo Serrallera.

Los treballs serán remesos á esta redacció, desde avuy fins á las dotze del primer dia de mars vinent, acompanyats, per comte de nom d'autor, d'una contrassenya baix plech clos.

Las obras escullidas se insertarán en aquesta Revista y quedarán de sa propietat.

Per tot un mes, contat desde la publicació del resultat del certámen, se tornarán los treballs que no hagin obtingut distinció.

Hem rebut lo *Calendari del Pagès* per l'any 1878, y com tots los anteriors, conté treballs de verdadera importancia. Després d'un ben escrit *Judici del any* y del santoral, segueix un article titulat: «Aplicació de las notas de la Iglesia á las varias societats cristianes» y la secció titulada «Art del Pagés.» Lo Sr. Presta publica un article sobre l'incubació, lo senyor Amado hi segueix las cartas sobre 'l Drenatge y 'l senyor Arlitzá s' ocupa de la part astronómica. Vé després un article titolat «Los Prats,» del Sr. Justo Villanueva; altre sobre economia rural; altre sobre la cria del bestiar boví. Molts altres treballs s' hi publican, y entre ells, citarém lo del Sr. Salarich sobre higiene y economia doméstica, lo del Sr. Tobella sobre 'l servey que molts substancias poden prestar com á jassos y la biografia de don Manel Barba escrita per D. Joseph Fiter.

En lo número próxim publicarem las bases pera un certámen literari de prosa y vers que va á obrir lo Centro de lectura de Reus.

Ha surtit *Lo Rat Penat de Valencia* calendari pera l'any 1878, en nostra llengua. Nos en ocuparem extensament.

Gracias á la aceptació que han merescut del públich las milloras anunciadas, desd' ara, valentnos d' una combinació en lo número de planas de la revista, sens que per aixó perjudiquém al fi del any lacantitat de lectura, nos comprometém á repartir un número per altre y de grandaria major de la que creyam, una lámina heliográfica, (procediment completament nou en Espanya); y potser ab lo primer número del any nou, si la propaganda de nostres antichs suscritors nos ajuda á estendre la circulació de LA RENAIXENSA, podrém dar més importancia encara á la part artística, publicant un gravat en cada número.

CONSISTORI

DELS

JOCHS FLORALS DE BARCELONA

CONVOCATORIA PERA 'LS DEL PRESENT ANY

(XXe DE LLUR RESTAURACIÓ)

DESITJOSOS de cumplir l' encàrrech honrós que 'l respectable Cos d' Adjunts se digná fernos en sessió ordinaria del dia 14 del mes de novembre darrer, anunciem la celebració dels JOCHS FLORALS DE 1878, los que, inseguint l' esperit de la Institució y la costum bén establerta, serán regits per lo següent:

CARTELL.

Lo dia 5, primer diumenge del mes de maig vinent, s' adjudicarán en la prenomenada festa poética los següents premis ordinaris, —qu' acostuma á costejar l' Excm. Ajuntament d' esta ciutat,— y 'ls extraordinaris oferts per las honorables Corporacions y entitats que més avall se dirán.

PREMIS ORDINARIS.

ENGLANTINA D' OR. Otorgada será al qui haja trovat ab més acert sobre qualsevol dels fets històrichs, usatjes ó costums de la Terra

Catalana, preferintse, en igualtat de mèrit, la poesia escrita en las formas narratives de romans ó llegenda.

VIOLA D' OR Y PLATA. Se 'n ferà present al autor de la mellor composició lírica, sia religiosa ó bè moral.

FLOR NATURAL. D' est premi d' honor y cortesia mereixedor ne serà qui resulte ésser autor de la més inspirada poesia sobre tema que 's deixa al bon gust dels trovadors.—Lo qui obtinga aquest premi se servirà ferne present á la dama de sa elecció, la qual, proclamada *Reyna de la Festa*, com d' antich s' acostumava, entregará los restants premis als qui 'ls hajan guanyats.

PREMIS EXTRAORDINARIS.

BALLESTA D' OR. No adjudicada en l' anterior certámen. Al autor de la mellor *poesia sobre un acontexement notable ó un personatge ilustre de la provincia en la edat Mitjana* li serà concedit est premi assignat per la Excm. Corporació de la provincia de Girona.

LLIRI DE PLATA DE TRES FLORS. No adjudicada en l' anterior certámen, torna á oferir esta joia la Exma. Diputació provincial de Lleyda al qui componga la millor *poesia que cante qualsevol dels fets que componen la Historia de Lleyda ó de sa provincia*.

ROSA D' OR Y PLATA. S' entregará aquesta joia de la Exma Corporació provincial d' Alacant, tampoch adjudicada en l' anterior certámen, al qui haja treut una *Cansó del treball* que, á son mèrit literari, unesca més eminent caràcter popular.

BROT DE ROURE DE PLATA. Premi ofert per la societat catalanista «La Misteriosa» á la *poesia que 'l Consistori 'n crega mes digna*.

LAPIDA DE MARBRE NEGRA AB L' ESCUT DE LA SOCIETAT GRABAT EN OR. Guanyará aquesta distinció oferta per la «Associació catalanista d' Excursions Científicas» l' autor de la mellor *descripció historica y pintoresca* escrita en prosa y que 's refereixi á un monument de nostra terra preferint en igualtat de mèrit literari la que reuneixi major número de datos desconeguts.

COLECCIÓ D' OBRAS TRIADAS ORIGINALS DE CELEBRATS ESCRIPTORS. La Redacció de la Revista catalana «La Renaixensa» torna á oferir aquest premi, no adjudicat en l' anterior certámen, al autor de la mes bella *narració* ó del mellor *aplech de narracions d' epissodis catalans del segle actual* en que 's done més importancia á la part imaginativa que á la de investigació y crítica histórica.

TUMBAÇA D' OR ALEGÓRICA. Lo director de la revista «L' Art del pages» ofereix aquesta joia al autor de la mellor *noveleta de costums del camp*.

A més dels enunciats premis podran ésser concedits ACCÉSSITS Y MENCIONS HONORÍFICAS, segons lo resultat del certámen.

Las composicions deurán ésser inéditas y escritas en antich ó modern catalá literari d' est Principat, Mallorca ó Valencia, ó en qualsevol dels dialectes de nostre idioma, ab tal que 'ls autors, evitant l' influència d' altrás menas de parlar estranyas al país de la llengua d' Oc, procuren escriurelas de la manera més semblant al antich provensal ó catalá literari.

S' adrestrarán las composicions al Secretari d' est Consistori—carrer de Jerusalem, número 32, pis primer, porta 1.ª,—avans del mitjdia del 1 d' abril vinent, acompanyada cada una d' un plech clos que contindrà 'l nom del autor y durá en lo sobrescrit lo títol y lema corresponents á la mateixa.

Los plechs adjuntats á las obras no premiadas serán publicament cremats, després d' oberts los que correspongan als autors premiats y de proclamarse 'l nom d' aquestos.

Lo Consistori's reserva per durant un any la propietat de las obras premiadas.

Fou escrita y firmada la present en la ciutat de Barcelona, lo dia 1 de janer del any 1878 per los set Mantenedors.

JOSEPH LLUIS PONS Y GALLARZA, *President*.—ADOLF BLANCH.—FREDERICH SOLER.—FRANCESCH UBACH Y VINYETA.—JOSEPH COROLEU.—JOAQUIM RIERA Y BERTRAN.—ANGEL GUIMERA, *Secretari*.

SUMARI

JOAQUIM DE NEGRE.	Alguns afers de familia.	409
FRANCESCH RIGMAR.	La novela.	415
ANTONI MORERA.	La bayeta.	421
JOAN MALUQUER VILADOT.	Génesis índich.	438
A. MASRIERA Y COLOMER.	Ressenya d' una excursió als pobles de Sant Andreu y Sant Vicens de Llevaneras.	433
JOSEPH FRANQUESA Y GOMIS.	Lo coll de Panissars.	446
ANTONI RUBIÓ Y LLUCH.	Odas de Anacreont.	451
JOSEPH M. VALLS Y VICENS.	Epístola.	453
F. MANEL PAU.	L' últim mestre espaser.	456
J. SARDÁ.	Bibliografia.	458
A. AULESTIA.	Id.	461
	Novas.	463
	Consistori dels Jochs florals de Barcelona.	470

